

Sygn. akt IV CSK 270/20

POSTANOWIENIE

Dnia 20 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa E. T. i B. M.
przeciwko Gminie Miasta K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 listopada 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 10 grudnia 2019 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki E. T. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki B. M. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną strony pozwanej Gminy Miasto K. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 grudnia 2019 r., sygn. akt I ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżąca oparła na wszystkich przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Nieważność postępowania przed Sądem drugiej instancji strona pozwana opiera na pozbawieniu jej prawa do obrony w kwestii związanej z zapewnieniem możliwości ustosunkowania się do wyników postępowania dowodowego Sądu drugiej instancji odnośnie do prawidłowości składu Sądu pierwszej instancji.

W związku podniesionym na rozprawie apelacyjnej zarzutem strony pozwanej co do nieprawidłowości składu orzekającego w tej sprawie Sądu Okręgowego w G., Sąd Apelacyjny wydał postanowienie dowodowe w tym przedmiocie i po zamknięciu rozprawy i odroczeniu ogłoszenia wyroku poinformował strony, że wskazany dowód z dokumentów zostanie przeprowadzony poza rozprawą (k. 851-852, 854).

Sąd Apelacyjny ustalił na podstawie dokumentów (k. 855), że wydający w tej sprawie wyrok w dniu 13 maja 2019 r. Sąd Okręgowy pod przewodnictwem SSR Ł. Z. delegowanego do SO był prawidłowo obsadzony, bowiem wprawdzie Sędzia został przeniesiony, na jego wniosek, do innego wydziału tego Sądu, ale Kolegium Sądu Okręgowego w G. nie zwolniło go od obowiązku prowadzenia części spraw z wydziału XV tego Sądu, wśród których znalazła się niniejsza sprawa. W konsekwencji sędzia-referent orzekał w tej sprawie w ramach kompetencji w tym samym Sądzie Okręgowym zgodnie z podziałem czynności i nie był potrzebny dokument delegacyjny, gdyż dokument taki nie jest wymagany przy przejściu sędziego z jednego do drugiego wydziału w ramach tego samego sądu. Zgodnie z art. 47b § 5 i 6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2020 r., poz. 365) na wniosek sędziego lub z urzędu kolegium sądu właściwego dla nowego miejsca służbowego sędziego lub miejsca jego delegowania może zwolnić sędziego z obowiązku rozpoznania części spraw lub wszystkich spraw. Dotyczy to także przypadku przeniesienia do innego wydziału tego samego sądu.

W konsekwencji Sąd pierwszej instancji był prawidłowo obsadzony, zaś skoro Sąd Apelacyjny przeprowadzał dowody z dokumentów urzędowych poza rozprawą (co było dopuszczalne w świetle art. 224 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.) dotyczących uprawnień sędziego referenta w pierwszej instancji, nie było konieczne przedstawienie tych dokumentów stronie pozwanej i zakreslenia jej

terminu na ustosunkowanie się. W związku z czym brak podstaw do podzielenia stanowiska pozwanej, że została w ten sposób pozbawiona możliwości obrony swych praw. Zresztą skarżący nie wykazuje, że dokumenty, na podstawie, których Sąd drugiej instancji czynił ustalenia w tym przedmiocie, nie są wiarygodne i nie odzwierciedlają faktycznego stanu (art. 252 k.p.c.).

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej opartej na występowaniu zagadnienia prawnego i potrzebie wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości, skarżąca łączy z koniecznością wyjaśnienia, czy: 1) w sytuacji sporu co do wysokości wypłaconej dotacji, roszczenie o dodatkową kwotę staje się roszczeniem odszkodowawczym, jeżeli tak, to, czy żądanie odszkodowania ma swoje źródło w czynie niedozwolonym, czy też w niewykonaniu lub nienależytym wykonaniu

zobowiązania, względnie, czy samoistną podstawę roszczenia stanowi art. 90 ust. 2b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (u.s.o.) - dodać należy, że chodzi o brzmienie obowiązujące w okresie właściwym dla tej sprawy, w kontekście roszczenia o wypłatę dotacji za 2011 r.; 2) sądy powszechne w sprawach o roszczenia dotyczące dotacji dla przedszkoli niepublicznych na podstawie art. 90 ust. 2b u.s.o. w sytuacji, gdy w okresie objętym żądaniem pozwu obowiązywał akt prawa miejscowego wydany na podstawie art. 90 ust. 4 tej ustawy (Uchwała Rady Gminy), uprawnione są do samodzielnego orzekania o ważności prawa miejscowego w zakresie oceny legalności tej uchwały rady gminy oraz do dokonania samodzielnego ustalenia dotacji oświatowej, pomijającego postanowienia tej uchwały; 3) w sytuacji, w której do przedszkola niepublicznego, na rzecz którego mają być przyznane dotacje, uczęszczają tylko uczniowie pełnosprawni, pojęcie wydatków bieżących powinno być odnoszone jedynie do wydatków przedszkoli publicznych ponoszonych na uczniów pełnosprawnych, czy też do wyliczenia wysokości dotacji na pełnosprawnych uczniów przedszkola niepublicznego należy także uwzględniać wydatki zaplanowane w przedszkolach publicznych na uczniów niepełnosprawnych, mimo że przedszkole niepubliczne nie ponosi specyficznych wydatków związanych z koniecznością zapewnienia opieki uczniom niepełnosprawnym.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni, bądź w drodze prostego zastosowania przepisów w konkretnym stanie faktycznym, przy uwzględnieniu już istniejącego orzecznictwa Sądu Najwyższego, nie kwalifikuje się jako uzasadniona ustawowa przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W odniesieniu do pierwszej kwestii należy zwrócić uwagę, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego jest już ugruntowane stanowisko, że przepis art. 90 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty kreuje pomiędzy jednostką samorządu terytorialnego właściwą do wypłaty dotacji a osobą prowadzącą placówkę niepubliczną uprawnioną do otrzymania takiej dotacji stosunek cywilnoprawny odpowiadający cechom zobowiązania w rozumieniu art. 353¹ k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 stycznia 2007 r., IV CSK 312/06,

z dnia 27 marca 2019 r., V CSK 101/18). Okoliczność, że nie ma jednolitości poglądów w kwestii kwalifikacji odpowiedzialności cywilnej podmiotu zobowiązanego do wypłaty dotacji, gdy dotacja została wypłacona w zaniżonej wysokości (kwalifikacja zachowania polegającego na wypłaceniu dotacji w zaniżonej wysokości: delikt - powołany wyrok z dnia 27 marca 2019 r.; odpowiedzialność odszkodowawcza wynikająca z niewykonania zobowiązania określonego w ustawie - tak w uzasadnieniu uchwały z dnia 8 listopada 2019 r., III CZP 29/19) pozostaje w tej sprawie bez znaczenia, bowiem Sąd Apelacyjny oceniał roszczenia powódek na wszystkich tych podstawach tak co do zasady, jak i w kontekście zarzutu przedawnienia tych roszczeń oraz terminu wymagalności. W związku z czym rozstrzygnięcie w tej sprawie o konkretnej prawnej zachowania pozwanego jest zbędne, tym bardziej, że wszystkie z tych podstaw prawnych prowadzą do zasądzenia tego rodzaju należności. Nie ulega też wątpliwości, że tego rodzaju roszczenia nie są związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje stanowisko, że roszczenie nie może być identyfikowane jako pozostające w związku z działalnością gospodarczą w rozumieniu art. 118 k.c., gdy zdarzenie prawne leżące u jego podstaw nastąpiło w ramach stosunku prawnego o charakterze publicznoprawnym, bowiem w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej nie mieszczą się działania dokonywane pomiędzy nierównorzędnymi podmiotami, z których jednemu - realizującemu zadania publiczne - przysługuje władztwo nad drugim (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2003 r., IV CK 288/02, OSNC 2005, nr 1, poz. 15 (sprawdzić), z dnia 3 października 2008 r., I CSK 446/14, nie publ., z dnia 20 lutego 2015 r., V CSK 295/14, OSNC - ZD 2016, nr 3, poz. 40, z dnia 3 marca 2017 r., I CSK 318/16, nie publ., z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 480/16, nie publ.).

W wyroku z dnia 23 października 2019 r., I CSK 421/18, Sąd Najwyższy wprost wskazał, że nie zachodzą podstawy do przyjęcia terminu przedawnienia roszczenia o dotację oświatową dla niepublicznej szkoły artystycznej właściwego dla roszczeń związanych z działalnością gospodarczą.

Zawarte w art. 118 k.c. określenie „związane z prowadzeniem działalności gospodarczej” jest określeniem bardzo szerokim, ale nie można go interpretować jako jakiegokolwiek związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Należy bowiem dokonać rozróżnienia pomiędzy zakresem pojęć „prowadzenie działalności gospodarczej” a pojęciem „prowadzenie przedsiębiorstwa”. Podstawą działalności gospodarczej jest aktywność podmiotu gospodarczego. Szerszym pojęciem jest „prowadzenie przedsiębiorstwa” oraz „czynności pozostające w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa”. W obrębie tego pojęcia znajdują się m.in. czynności związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa w znaczeniu podmiotowym. W takim związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa” może pozostawać wykonywanie czynności, które nie pozostają w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą i nie polegają na uczestnictwie w obrocie gospodarczym oraz nie prowadzą do wytwarzania dóbr materialnych, a także nie przynoszą żadnego zysku (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 1998 r., III CZP 12/98, OSNC 1998, nr 10, poz. 151). Cechami działalności gospodarczej są: profesjonalny charakter, powtarzalność podejmowanych działań, uczestnictwo w obrocie gospodarczym, podporządkowanie regułom gospodarki rynkowej, m. in. działania w celu osiągnięcia zysku, chociaż działania bez zamiaru osiągnięcia zysków nie pozbawia automatycznie prowadzonej działalności charakteru działalności gospodarczej, gdy pozostają one w normalnym, funkcjonalnym związku z tą działalnością, w szczególności podejmowane są w celu realizacji zadań związanych z przedmiotem działalności tego podmiotu (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 r. III CZP 117/91, OSNCP 1992, nr 1, nr 5, poz. 65; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 1992 r., III CZP 64/92, OSNCP 1992, nr 12, poz. 225).

W odniesieniu do podstawy odpowiedzialności deliktowej Sąd Apelacyjny trafnie zwrócił, iż przez wzgląd na przepisy intertemporalne w sprawie miałyby zastosowanie art. 442¹ § 1 k.c. w poprzednim brzmieniu. Ubocznie tylko zwrócić uwagę należy, iż o wiedzy powódek o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia można mówić dopiero po kontroli, którą Regionalna Izba Obrachunkowa w [...] przeprowadziła w okresie od 11 maja do 28 sierpnia 2015 r., która ujawniła, że pozwana zaniżała kwotę dotacji podmiotom prowadzącym m.in.

niepubliczne przedszkola. Poza tym wyrokiem z dnia 5 lipca 2017 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w G. uchylił uchwałę Rady Miejskiej w K. z dnia 28 października 2010 r., której treść miała wpływ na sposób wyliczania przez pozwaną wypłacanych dotacji.

Z kolei termin płatności dochodzonego roszczenia, wynika z ustawy (art. 90 ust. 3c u.s.o.) i ma znaczenie dla początku biegu terminu odsetek za opóźnienie. W konsekwencji do powstania wymagalności roszczenia nie było konieczne wezwanie do spełnienia świadczenia (art. 455 k.c.). Sąd drugiej instancji uwzględnił zarzut przedawnienia roszczenia odsetkowego, które jako świadczenie okresowe podlega 3 letniemu terminowi przedawnienia. Nadmienić należy, że w powołanej sprawie I CSK 421/18, w kwestii roszczenia odsetkowego zostało zaprezentowane takie samo stanowisko.

Jeżeli chodzi o drugie zagadnienie to odpowiedź w tej materii jest bezprzedmiotowa, gdyż wadliwość § 2 ust. 2 regulaminu stanowiącego załącznik do uchwały Rady Miejskiej w K. z 2010 r., której treść miała wpływ na błędny sposób wyliczania przez pozwaną wypłacanych powódkom dotacji została potwierdzona wyrokiem sądu administracyjnego. WSA w G. wyrokiem z dnia 5 lipca 2017 r. stwierdził nieważność uchwały w tym zakresie, wskazując, że zaskarżona uchwała w tym przedmiocie została wydana z przekroczeniem zakresu ustawowego upoważnienia wynikającego z art. 90 ust. 4 u.s.o. Ponadto nieprawidłowości w wyliczaniu dotacji należnych podmiotom prowadzącym przeszkoda niepubliczne stwierdziła Regionalna Izba Obrachunkowa w [...].

Trzecie zagadnienie dotyczy sposobu wyliczenia należnej powódkom dotacji, tj. czy w sytuacji, w której do przedszkola niepublicznego, na rzecz którego mają być przyznane dotacje, uczęszczają tylko uczniowie pełnosprawni, pojęcie wydatków bieżących powinno być odnoszone jedynie do wydatków przedszkoli publicznych ponoszonych na uczniów pełnosprawnych, czy też do wyliczenia wysokości dotacji na pełnosprawnych uczniów przedszkola niepublicznego należy także uwzględniać wydatki zaplanowane w przedszkolach publicznych na uczniów niepełnosprawnych, mimo że przedszkole niepubliczne nie ponosi

specyficznych wydatków związanych z koniecznością zapewnienia opieki uczniom niepełnosprawnym.

Należy podkreślić, że to zagadnienie i wątpliwości skarżącej, w istocie zmierzają do osiągnięcia tego skutku, który znalazł się w zakwestionowanej przez WSA uchwale Rady Miejskiej w K.. Zgodnie z art. 90 ust. 2b u.s.o. w ówczesnym brzmieniu, dotacje dla niepublicznych przedszkoli przysługiwały na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż 75% ustalonych w budżecie danej gminy wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych w przeliczeniu na jednego ucznia, z tym że na ucznia niepełnosprawnego w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na niepełnosprawnego ucznia przedszkola i oddziału przedszkolnego w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostkę samorządu terytorialnego.

Sądy obu instancji wskazały, iż w przepisie tym jest wyraźnie mowa „o ustalonych w budżecie danej gminy wydatkach bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych w przeliczeniu na jednego ucznia” i ustawa nie różnicuje ani nie przewiduje wyłączenia z tych wydatków bieżących, wydatków związanych z określoną kategorią uczniów w przedszkolach publicznych. Tym samym została zastosowana podstawowa reguła wykładni *lege non distinguente nec nostrum est distinguere*. Wskazany przepis zróżnicował natomiast wysokość dotacji na ucznia niepełnosprawnego.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia

26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

W uzasadnieniu tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej skarżąca nie podaje konkretnie na czym w tej sprawie polega oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Zdanie: „W ocenie skarżącej przedstawione w tej sprawie okoliczności wskazują na ewidentne, widoczne już na pierwszy rzut oka, naruszenia prawa przy wydawaniu wyroku” jest nazbyt ogólne, a poza tym nie konkretyzuje tych okoliczności i w związku z czym nie wiadomo z których to konkretnie okoliczności wynika oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania. Nie jest też wystarczające stwierdzenie, że w sprawie V CSK 218/19, przeciwko innej Gminie, której przedmiotem było tego rodzaju roszczenie skarga kasacyjna została przyjęta do rozpoznania.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jej element samodzielny - wyodrębniony w oddzielnej jednostce normatywnej i nie może być utożsamiany z innymi wymogami formalnymi skargi kasacyjnej, w tym jej podstawami i ich uzasadnieniem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, nie publ, z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, nie publ., z dnia 8 stycznia 2019 r., IV CSK 243/18, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, j. t.: Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2016, poz. 1667).

jw